

Handläggare
Sara Andersson, utredare
Henric Hedberg, bitr verksamhetschef

Mottagare

Ge alla barn och unga i Huddinge möjlighet till en aktiv fritid - Inrätta en fritidsbank - motion väckt av Rasmus Lenefors (S), Fredrik Fjällström (S), Marzieh Amiri (S), Eeva Laine (S) och Göran Hallberg (S), svar på remiss

Förslag till beslut

Med hänvisning till vad som sägs i kultur- och fritidsförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat den 9 september 2021 och reviderat 22 september 2021, föreslås kommunfullmäktige bifalla motionen och ge kultur- och fritidsnämnden i uppdrag att ta fram en utredning om Fritidsbank i Huddinge kommun.

Sammanfattning

Rasmus Lenefors (S), Fredrik Fjällström (S), Marzieh Amiri (S), Eeva Laine (S) och Göran Hallberg (S) har den 7 juni 2021 väckt en motion med förslaget att kultur- och fritidsnämnden får i uppdrag att i samverkan med relevanta nämnder och aktörer inrätta en fritidsbank i Huddinge

Ärendet har samberetts mellan barn- och utbildningsförvaltningen, kommunstyrelsens förvaltning och kultur- och fritidsförvaltningen.

En fritidsbank är som ett bibliotek fast med begagnade sport- och fritidssaker. Där kan man låna utrustning för en aktiv fritid, som exempelvis skidor, skridskor, inlines, flytvästar, fotbollsskor, innebandyklubbor och mycket mer. Utlåningstiden är 14 dagar. Syftet med en fritidsbank är att fler ska få möjlighet till en aktiv fritid, utan att det kostar pengar. Det främjar således både folkhälsa och jämlika livsvillkor. Därtill är en Fritidsbank också ett viktigt verktyg för att nå målen i Agenda 2030 och ett mer hållbart samhälle.

De samberedande förvaltningarna är positiva till motionen och ser att kultur- och fritidsförvaltningen får i uppdrag att undersöka förutsättningarna för en Fritidsbank i Huddinge kommun.

Beskrivning av ärendet

Rasmus Lenefors (S), Fredrik Fjällström (S), Marzieh Amiri (S), Eeva Laine (S) och Göran Hallberg (S) har den 7 juni 2021 väckt en motion om att inrätta en fritidsbank i Huddinge. Syftet är att fler ska få möjlighet till en aktiv fritid, utan

att det kostar pengar. Motionärerna menar att det främjar både folkhälsa och jämlika livsvillkor. Därtill är en fritidsbank också ett viktigt verktyg för att nå målen i Agenda 2030 och ett mer hållbart samhälle.

Motionärerna framhåller att just i Huddinge skulle inrättandet av en fritidsbank vara särskilt motiverat. Genom en fritidsbank skulle vi skapa bättre förutsättningar för en skolidrott där alla elever kan delta såväl som att underlätta för temadagar och friluftsdagar. Vi skulle också ge fler Huddingebor möjlighet att ta del av kommunens många och fina friluftsområden på t.ex. skidor eller skridskor. Och inte minst skulle inrättandet av en fritidsbank innebära en konkret reform för att ge alla Huddingebor, oavsett ens ekonomiska förhållanden och var i kommunen man bor, möjlighet till en mer aktiv fritid.

Motionärerna yrkar att:

- kultur- och fritidsnämnden får i uppdrag att i samverkan med relevanta nämnder och aktörer inrätta en fritidsbank i Huddinge.

Fakta om varumärket Fritidsbanken

Varumärket Fritidsbanken ägs av Fritidsbanken Sverige som är en ideell förening där alla huvudmän som driver en lokal Fritidsbank är medlemmar. Fritidsbanken Sverige har ett nationellt kansli med säte i Karlstad där tjänstemän arbetar med utveckling, nyetablering, marknadsföring, utbildning etc. I dagsläget finns det 107 Fritidsbanker i Sverige.

Lokala Fritidsbanker finansieras oftast av kommuner och det är den lokala huvudmannen som ansvarar för att deras Fritidsbank har medel till personal, lokalhyra och övriga omkostnader.

Fritidsbanken fungerar som ett bibliotek, fastän med begagnade sport- och fritidsartiklar. Där kan alla låna utrustning för en aktiv fritid, som t.ex. skidor, skridskor, inlines, flytvästar, snowboards m.m. All utrustning som lånas ut av Fritidsbanken är skänkta gåvor. Den utrustning som skänks till Fritidsbanken går igenom noga. Om något är trasigt försöker man att reparera, annars lämnas det vidare till återvinningen efter att eventuella reservdelar plockats av.

På Fritidsbanken kan enskilda personer, organisationer, föreningar och grupper låna allt från en komplett slalomutrustning till innebandyklubb och tremanstält. Vad som finns i sortimentet skiljer sig från ort till ort och beror på vad den lokala Fritidsbanken fått in. Tanken är att vem som helst enkelt ska kunna prova på olika fritidsaktiviteter utan att det kostar något. Detta oavsett man är en småbarnsfamilj, nyfiken tonåring, pensionärsorganisation eller skolklass.

Den som vill vara en del av Fritidsbankskonceptet behöver förhålla sig till tre regler:

- Alla får låna
- Allt är gratis
- Återanvänd utrustning

Den som lånar utrustning behöver förhålla sig till 13 allmänna villkor som bland annat säger att lånetiden är max 14 dagar, låntagaren ansvarar för att utrustningen återlämnas inom överenskommen tid m.m. För att läsa samtliga allmänna villkor, se fritidsbankens hemsida.¹

Samberedande förvaltningar har varit i kontakt med organisationen, för att få information om hur Fritidsbanken fungerar. Det framkom att den stora majoriteten kommuner som har Fritidsbanker driver dessa som kommunal verksamhet. Det finns dock Fritidsbanker som drivs av en förening, ett förbund, föreningsallians, hjälporganisation och/eller Svenska Kyrkan och ibland är det flera parter som går ihop och driver en Fritidsbank i samverkan.

Utblick

De kommuner inom Stockholms län som bedriver en Fritidsbank är Tyresö kommun, Upplands Väsby kommun, Botkyrka kommun och Norrtälje kommun. Dessa är medlemmar i Fritidsbanken Sverige.

Fritidsbanken i Tyresö kommun drivs av kultur- och fritidsförvaltningen. Fritidsbanken i Tyresö kommun genomför även Fritidsbanken Pep Up, ett samarbete med Generation Pep, vilket innebär att de åker runt till olika platser i kommunen och lånar ut på plats.²

I dagsläget har Fritidsbanken i Botkyrka kommun stängt på grund av en flytt men de öppnar igen under hösten 2021 i ny lokal i Tumba. Ansvar och budget för Fritidsbanken överförs under året från socialnämnden till kultur- och fritidsnämnden.³

Fritidsbanken Upplands Väsby drivs av kultur- och fritidskontoret i Upplands Väsby kommun.⁴

Det finns andra kommuner som driver liknande koncept som Fritidsbanken men som inte är anslutna till Fritidsbanken Sverige, exempelvis Sportoteket i Järfälla där Järfälla kommun är huvudman.⁵

Ärendets beredning

Ärendet har beretts mellan kommunstyrelsens förvaltning, kultur- och fritidsförvaltningen samt barn- och utbildningsförvaltningen.

Förvaltningens synpunkter

Samberedande förvaltningar anser att utlåning av begagnad idrottsutrustning, vare sig verksamheten går under namnet Fritidsbank eller Sportotek, är positivt ur flera aspekter.

Alla barn har enligt Barnkonventionen, med hänvisning till bland annat artikel 15 och 31, rätt till trygghet och fritid, där de kan få leka och lära sig samtidigt. Ur ett

¹ <https://www.fritidsbanken.se/sa-har-gar-det-till/>

² [Fritidsbanken - Tyresö kommun \(tyreso.se\)](https://www.fritidsbanken.se/tyreso/)

³ [Mål och budget 2021 med flerårsplan 2022-2024.pdf \(botkyrka.se\)](https://www.botkyrka.se/ma-och-budget-2021-med-flerarsplan-2022-2024.pdf)

⁴ [Fritidsbanken - Upplands Väsby \(upplandsvasby.se\)](https://www.upplandsvasby.se/fritidsbanken/)

⁵ [Sportoteket - Järfälla kommun \(jarfalla.se\)](https://www.jarfalla.se/sportoteket/)

jämlikhetsperspektiv skulle förslaget bland annat kunna bidra till att fler barn och unga, utan hänsyn till föräldrars ekonomiska förhållanden ges bättre förutsättningar och möjligheter att prova på och börja med nya idrotter. Motionärerna lyfter även att idrottslärarna i Huddinge kommun anser att en av de viktigaste åtgärderna för att skapa bättre möjligheter för alla elever att kunna delta i undervisningen är inrättandet av en fritidsbank. Många elever i skolan saknar fullgoda kläder och utrustning för att kunna delta i skolans och fritidshemmets uteaktiviteter. Tillgång till en Fritidsbank skulle innebära att alla barn i skolan kan delta i utomhusaktivitet oavsett ekonomiska hemförhållanden. En Fritidsbank stärker barnets rätt och är ett sätt att förverkliga barnkonventionen.

För äldre personer ökas möjligheten till fysisk aktivitet när ett par gångstavar kan lånas och gemenskapen stärks i barnfamiljen när fiskeutrustning eller ett tält kan lånas. Syftet med en Fritidsbank är att fler ska få möjlighet till en aktiv fritid, utan att det kostar pengar. Det främjar således både folkhälsa, jämlika livsvillkor och social hållbarhet.

Likaså är en fritidsbank positivt ur hållbarhetssynpunkt, då utrustning återvinns vilket också är förenligt med Huddinge kommuns mål om att utveckla den cirkulära ekonomin.

En liknanden motion har besvarats av kommunfullmäktige (2018-02-19, § 21) varvid kultur- och fritidsnämnden gavs i uppdrag att undersöka om det inom civilsamhället fanns intresse av att driva verksamhet för utlåning av sport- och fritidsartiklar. Kultur- och fritidsförvaltningen genomförde informella dialoger men utan resultat.

När samberedande förvaltningar kontaktade Fritidsbanken Sverige för att lära sig om konceptet informerade de bland annat om att driften av en fritidsbank även handlar om att säkerställa den skänkta utrustningens kvalitet (många av deras medlemmar har ett samarbete med arbetsmarknadsenheten i kommunen). Vidare behövs en lokal för ändamålet, vilken bör ligga vid en attraktiv, central och tillgänglig plats. En fritidsbank är utrymmeskrävande då det behöver finnas ytor för all utrustning, en inlämningsdel, en verkstad, ett kontor för den platsansvarige, anpassade personalytor för arbetsgruppen m.m. Företrädarna lyfte även vikten av kompetent arbetsledare/personal som kan guida rätt vad gäller val av utrustning, fånga upp individer och slussa dem vidare till föreningslivet, eventuellt arbetsleda personer med särskilda behov, men även kunna upplysa om exempelvis olika vandringsleder då en fritidsbank också kan locka turister. Ytterligare aspekter som lyftes var att få till stånd ett samarbete med återvinningscentraler och skolan.

Samberedande förvaltningar är positiva till förslaget i motionen, men bedömer att inrättandet av en fritidsbank bör föregås av en fördjupad utredning för att bland annat undersöka vilka aktörer som behöver samverka, vilka resurser som finns tillgängliga och vilken lokal som kan vara aktuell samt i vilken form en fritidsbank skulle kunna drivas i. Det kan tänkas att föreningar och studieförbund kan komma att bilda viktiga samarbetspartners, exempelvis idrotts- och/eller pensionärsföreningar. Utredningen föreslås vara klar under 2022. Att inrätta en

fritidsbank innebär att införa ett helt nytt verksamhetsområde. Kultur- och fritidsnämnden via kultur- och fritidsförvaltningen bör få i uppdrag att genomföra en utredning i samverkan med relevanta nämnder och aktörer (även kommunala bolag kan tänkas ingå) samt kartlägga förutsättningarna för Huddinge kommun att inrätta en fritidsbank.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Förslaget till utredning har inga ekonomiska eller juridiska konsekvenser.

Förslaget, att inrätta en fritidsbank, skulle kräva finansiering för att täcka de medel som behöver finnas för att bedriva en fritidsbank. Främst bedöms förslaget innebära lokalkostnader och kostnader för drift, ledning samt bemanning.

I dagsläget har kultur- och fritidsförvaltningen vare sig lokaler eller bemanning nog för att etablera ett helt nytt verksamhetsområde, som ett inrättande av en fritidsbank innebär, inom ram.

Det kan tänkas att kostnaden, som främst omfattar lokalhyra, drift, arbetsledning samt bemanning, delas på flera förvaltningar och driftsansvaret ligger under kultur- och fritidsförvaltningen. Samberedande förvaltningar utesluter dock inte att en eventuell utredning måhända kommer fram till att driftsansvar kan tänkas ligga vid en annan förvaltning. Vilken driftsform som skulle passa just Huddinge kommun anser samberedande förvaltningar återstår att utreda.

Därmed bör kultur- och fritidsnämnden få ett uppdrag om att i samverkan med relevanta nämnder och aktörer genomföra en fördjupad utredning och kartlägga förutsättningarna för Huddinge kommun att inrätta en fritidsbank.

Hans Ullström
Kultur- och fritidsdirektör

Caroline Frank
Verksamhetschef idrott och anläggning

Bilagor

Bilaga 1. Motionen Ge alla barn och unga i Huddinge möjlighet till en aktiv fritid
Inrätta en fritidsbank - motion väckt av Rasmus Lenefors (S), Fredrik Fjällström (S), Marzieh Amiri (S), Eeva Laine (S) och Göran Hallberg (S)

Bilaga 2. Remissmissiv

Beslutet ska skickas till
Kommunstyrelsen